

Vítejte v Čepici!

Lidová architektura Plzeňského kraje – pracovní list:

Ahoj, vítěj na výstavě Lidová architektura Plzeňského kraje.

Vesnice...každý přece ví, jak taková vesnice vypadá. Přemýšlel/a jsi někdy nad tím, jak a kdy vesnice vznikla? Jaký má půdorys (, který dům je nejstarší a který nejkrásnější? Zkus to zjistit tam, kde bydlíš nebo třeba u babičky 😊

1. Názvy vesnic

Některé vesnice mají zvláštní názvy: Prádlo, Kozolupy, Klikařov, Kokořov, Želvice nebo Čepice – zkus vymyslet proč. Jiné se jmenují docela obyčejně: Lhota, Újezd, Chlum. Víš, jak názvy vesnic vznikly?

Zkus odhadnout jaký výraz popisuje název vesnice:

Menší zalesněný kopec	Újezd
Pozemek, který lze za jeden den zoral volským spřežením	Seč
Náhorní paseka, louka či pole	Žďár
Paseka, mýtina	Polanka
Vypalování porostů k získání půdy	Chlum

Vesnice byly nejčastěji uspořádány jako domy za sebou (tzv. ulicovky nebo silnicovky) nebo okolo návsi (tzv. okrouhlíce).

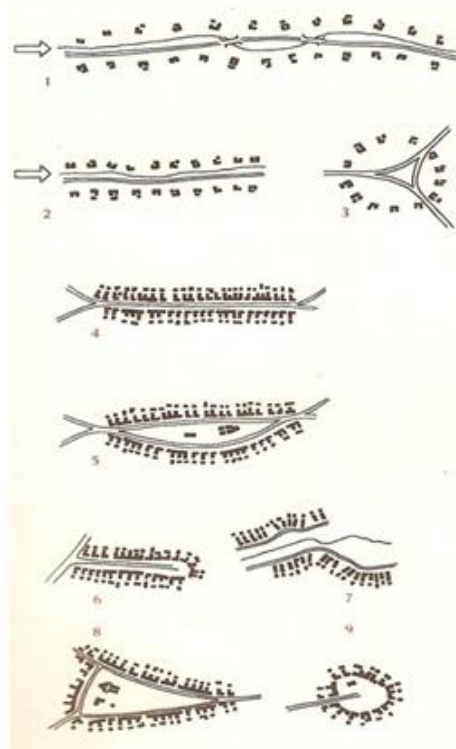
Typologie vesnic

Lesní vsi

1. lesní lánová ves
2. krátká dvojřadá ves
3. lesní návesní ves

Silniční vsi

1. s dvěma řadami domů
2. silniční návesovka
3. ulicovka odstupující od silnice
4. ves s řádkovým půdorysem
5. návesovka
6. okrouhlice

Petráň, Josef a kol.: Dějiny hmotné kultury I, Praha 1985

2. Tradiční řemesla

Na výstavě najdi tři předměty, které sloužily k řemeslné výrobě a zkus zjistit, jak se používaly. Na nástěnce přiřaď cechovní erb (= znak) k příslušnému řemeslu.

3. Výrazy

Některé výrazy popisující venkovský život se zachovaly dodnes. Možná je používáš, ale víš, co znamenají? Zkus je „přeložit“ do současné češtiny!

Prča	Místo, kde končí brázda, konec pole
Prk	Sad
Draha	Neobdělávaná půda
Úhor	Stará koza
Štěpnice	Kozel
Ouvrať	Široká cesta mezi ploty

4. Pranostiky

Naši předkové si uvědomovali více než my, jak jsou závislí na přírodě. Svá pozorování přírodních jevů vkládali do pranostik. Uměl/a bys dát dohromady obě části pranostik?

Únor bílý... ..vylézají hadi a štíří

Na svatého Řehoře...

...za kamna vlezem.

Březen...

...žába hubu otevře.

Na svatého Jiří...

...pole sílí.

5. Už jsi vymyslel/a, proč se někdy vesnice jmenují tak zvláštně? Vyber si jeden zvláštní název a napiš nám, jak k němu vesnice přišla 😊